

MEVLIDA KARADŽA-GARIĆ

DRUŠTVO ZA PRIMIJENJENU LINGVISTIKU BOSNE I HERCEGOVINE

Upravo je protekla godina dana od osnutka Društva za primijenjenu lingvistiku Bosne i Hercegovine. Ovo je pogodan trenutak da sagledamo i proanaliziramo njegove aktivnosti, programske ciljeve i dalje zadatke.

Prije osnivanja našeg Društva djelovao je Regionalni aktiv za Bosnu i Hercegovinu kao sastavni dio Društva za primijenjenu lingvistiku Jugoslavije, koje je počelo s radom 13. maja 1973. godine u Novom Sadu. Sadržina rada ovog Društva je stručne prirode, ono je okupljalo pojedince u aktive, sekcije i grupe, koordinirajući, unapređujući i produbljujući njihovu primarnu djelatnost. Društvo je ostvarilo saradnju sa mnogim institucijama čija djelatnost obuhvata i istraživanja sa područja primijenjene lingvistike, pa je, prema tome, djelovalo i kao koordinator naučnoistraživačkog rada.

Redovne publikacije ovog Društva, koje i danas izlaze, jesu Biltenu i Godišnjak. Stalne rubrike u Biltenu su npr.: aktivnosti Društva, primijenjena lingvistika u svijetu, projekti iz oblasti primijenjene lingvistike, informacije o institucijama koje se bave problemima primijenjene lingvistike, prikazi knjiga, časopisa i sl. Povremeno izlaze i zbornici radova sa naučnih skupova posvećenih primijenjenoj lingvistici.

Opšti zadatak Društva bio je, dakle, organizovanje primijenjene lingvistike kao društveno angažovane naučne discipline na jugoslovenskom planu.

Ovo je ostao osnovni zadatak i novoformiranog Saveza društva za primijenjenu lingvistiku Jugoslavije, koji je konstituisan nakon preustroja regionalnih aktivna pojedinih republika u posebna društva za primijenjenu lingvistiku.

Savez nastavlja rad ranijeg Društva za primijenjenu lingvistiku Jugoslavije djelujući, prije svega, na unapređivanju primijenjene lingvistike, koja može da pruži kompetentan i značajan doprinos uočavanju, razmatranju i rješavanju pitanja sa širokog područja njenih preokupacija koja su od važnosti i za društvenu praksu u SFRJ. Na taj način se istovremeno unapređuje i opšta saradnja naših naroda i narodnosti u duhu zajedništva.

Društvo za primijenjenu lingvistiku Bosne i Hercegovine osnovano je 2. aprila 1976. godine u Sarajevu.

Osnovna usmjerenost stručnog rada Društva u skladu je sa potrebama naše društvene zajednice u cjelokupnom operativnom području primijenjene lingvistike.

Osnovne oblasti primjene rezultata lingvističkih istraživanja su veoma raznovrsne. Nabrojaćemo samo one najvažnije kojima se bavi naša primijenjena lingvistika. To je npr.: društveno raslojavanje jezika, višejezičnost, standardizacija jezika naroda i narodnosti Jugoslavije, dječiji govor, kultura maternjeg jezika, nastava maternjeg i stranih jezika, kontrastivna analiza, programi i materijali za jezičku nastavu, jezički aspekti masovnih medija i književnosti, književno i stručno prevođenje, leksikografija, patologija govora i dr.

Pošto su u našoj sredini od posebnog interesa sociolingvistička pitanja društvenog raslojavanja jezika i jezička standardizacija, njima se poklanja najveća pažnja pa su našem Društvu dodijeljene ove oblasti da se o dosadašnjim rezultatima istraživanja referiše na Prvom kongresu Saveza društava za primijenjenu lingvistiku Jugoslavije, koji će se održati u decembru ove godine.

S ovim u skladu je i djelatnost Društva u domenu jezičke standardizacije i jezičkog planiranja u pravcu adekvatnog elaboriranja i apliciranja književnojezičke politike u Bosni i Hercegovini.

Jedan dio ovih zadataka se realizuje i u okviru Sarajevskog lingvističkog kružoka, čiji se program i djelokrug rada u velikoj mjeri poklapa sa programom rada Društva.

Da bi se što aktivnije uključilo u tokove društvene zajednice i što uspješnije ostvarilo svoje osnovne zadatke, Društvo sarađuje sa srodnim društvima i institucijama, a njegovi članovi su dužni da se neprekidno usavršavaju u skladu sa razvitkom jezičke misli i sa tokovima svjetske lingvistike.

Da bi se u potpunosti moglo udovoljiti svim ovim zahtjevima, Društvo će, pored programske orijentacije, donijeti i svoj, za ovaj trenutak konkretan, program rada. On će obuhvatiti pripreme za učesće na predstojećem Prvom kongresu Saveza društava za primijenjenu lingvistiku Jugoslavije, djelatnost Sarajevskog lingvističkog kružoka (SALK-a), kao i uključivanje u rad na odgovarajućim aktuelnim projektima. Ovo se naročito odnosi na probleme jezičke standardizacije i jezičke upotrebe u našoj sredini.

PRILOG

S T A T U T

DRUŠTVA ZA PRIMIJENJENU LINGVISTIKU BOSNE I HERCEGOVINE

I. OPŠTA NAČELA

Član 1.

Društvo za primijenjenu lingvistiku Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Društvo) stručna je i naučna asocijacija slobodno i do-

brovoljno udruženih prosvjetnih, naučnih i kulturnih radnika koji se bave stručnim i naučnim problemima primijenjene lingvistike.

Član 2.

Društvo je konstitutivni dio Socijalističkog saveza radnog naroda Bosne i Hercegovine na čelu sa Savezom komunista BiH.

Ono doprinosi: da lingvistika u svojoj primjeni bude naučna disciplina društveno angažovana na područjima svojih djelovanja;

— ostvaruje svoju društvenu ulogu i Statutom predviđene zadatke, doprinosi socijalističkom samoupravnom razvoju društvene zajednice djelujući u okvirima Socijalističkog saveza radnog naroda BiH i unapređuje međunacionalne odnose u SR BiH.

Član 3.

Društvo se dobrovoljno i na ravnopravnoj osnovi udružuje u Savez društava za primijenjenu lingvistiku Jugoslavije radi ostvarivanja zajedničkih interesa, programa i akcija. Društvo preuzima dio obaveza za ostvarivanje zajednički utvrđenih zadataka u SFRJ i odgovorno je za njihovu realizaciju na teritoriji BiH.

Član 4.

Društvo sarađuje sa društvima za primijenjenu lingvistiku republika putem dogovaranja i zajedničkih akcija, u cilju produbljivanja ravnopravnosti, bratsva i jedinstva naroda i narodnosti, jačanja duha zajedništva, međusobne razmjene iskustava u oblasti lingvističkih istraživanja i njihove primjene u društvenoj praksi.

Član 5.

Kao samoupravna organizacija, radi ostvarivanja svojih zadataka, Društvo i njegovi organi konstituišu se na delegatskom principu.

Rad Društva je javan.

Član 6.

Društvo je pravno lice.

Član 7.

Sjedište Društva je u Sarajevu.

Član 8.

Društvo ima pečat u obliku kruga na čijoj ivici je naizmjenično, latinicom i ćirilicom, napisano na srpskohrvatskom, odnosno hrvatsko-srpskom jeziku: Društvo za primijenjenu lingvistiku Bosne i Hercegovine, Sarajevo.

II. ZADACI DRUŠTVA

Član 9.

Zadaci Društva su:

- organizovano okupljanje svih onih koji se bave problemima iz oblasti primijenjene lingvistike,
- koordiniranje stručnog i naučnog rada članstva Društva,
- organizovanje saradnje sa stručnim i naučnim institucijama (institutima, zavodima, fakultetima, školama, radničkim i narodnim univerzitetima, sredstvima javnog informisanja) u zajedničkom rješavanju društvenih problema vezanih za primjenu lingvističkih dostignuća,
- pružanje pomoći institucijama koje se bave problemima primijenjene lingvistike, davanjem stručnih mišljenja i sugestija za napredak u ovoj oblasti,
- organizovanje saradnje sa organizacijama istog karaktera u inostranstvu i učešće na naučnim skupovima u skladu s opštim principima međunarodne politike SFRJ,
- organizovanje stručnih i naučnih skupova,
- pružanje stručne pomoći institucijama i društvima koja organizuju stručno i naučno usavršavanje nastavnika i saradnika,
- saradnja u izdavanju Biltena Saveza društva za primijenjenu lingvistiku Jugoslavije radi šireg i stalnog informisanja članstva i šire javnosti o radu Društva i Saveza društava,
- vođenje dokumentacije o svim oblastima aktivnosti Društva i materijalnog poslovanja Društva,
- razvijanje interesovanja za probleme primijenjene lingvistike naročito među studentima jezičkih i njima srodnih humanističkih smjerova.

Član 10.

Radi izvršavanja svojih zadataka organi Društva sarađuju sa društveno-političkim organizacijama SRBiH, Društvom nastavnika srpskohrvatskog jezika, Društvom za strane jezike i književnost BiH i svim ostalim srodnim stručnim i naučnim organizacijama i interesnim zajednicama.

Član 11.

Članovi Društva mogu biti prosvjetni, naučni i kulturni radnici marksistički orijentisani koji se bave stručnim i naučnim problemima primijenjene lingvistike. Članovi Društva mogu biti i studenti koji pokazuju interesovanje za primijenjenu lingvistiku. Oni imaju status studenta-člana koji prestaje završetkom studija.

Član 12.

Član se postaje popunjavanjem pristupnice. Društvo vodi registar ukupnog broja članova.

Član 13.

Članovi Društva dužni su da u duhu ovog Statuta rade na ostvarivanju zadataka Društva, da izvršavaju odluke organa Društva i da uredno plaćaju članarinu.

Visinu članarine određuje skupština Društva, a raspodjela članarine će se registrovati samoupravnim sporazumom.

Član 14.

Članovi Društva imaju pravo da biraju i da budu birani, da odlučuju o svim pitanjima koja raspravljaju Skupština i organi u koji su oni birani, da se koriste sredstvima kojima raspolaže Društvo.

Član 15.

Svaki član Društva odgovara lično za svoj rad. Svaki član slobodno, na demokratski i samoupravni način, iznosi svoje mišljenje ili stav o radu Društva u cjelini i o radu njegovih organa.

Član 16.

U svojim aktivnostima članovi Društva obavezni su da primjenjuju načela i ostvaruju zadatke društvene samozaštite i opštenarodne odbrane.

Član 17.

Članstvo prestaje:

- podnošenjem pismene izjave o napuštanju Društva,
- isključenjem.

O isključenju odlučuje Skupština na prijedlog Izvršnog odbora. Do odluke o isključenju Izvršni odbor može riješiti da se član suspenduje.

III. NAČIN DJELOVANJA I ORGANIZOVANJA DRUŠTVA

Član 18.

Društvo ostvaruje svoju aktivnost putem organizovanih stručnih i naučnih sastanaka u specijaliziranim sekcijama Društva i putem djelatnosti SALK-a (Sarajevskog lingvističkog kružoka), o čemu odlučuje Skupština Društva.

Član 19.

U svim organima i oblicima djelovanja Društva primjenjuje se delegatski način dogovaranja i odlučivanja.

Član 20.

Organi Društva su Skupština, Izvršni odbor i Nadzorni odbor.

Član 21.

Skupština je najviši organ Društva, koji sačinjavaju svi članovi i studenti članovi Društva. Skupština radi u zasjedanjima koja se održavaju po potrebi, a najmanje jednom godišnje.

Član 22.

Skupštinu saziva i priprema Izvršni odbor koji je dužan da najkasnije 10 dana prije održavanja Skupštine obavijesti članstvo o njenom sazivu i da im saopšti dnevni red i dostavi odgovarajuće materijale.

Član 23.

Skupštinu otvara predsjednik Društva. Skupštinom rukovodi radno predsjedništvo.

Član 24.

O sjednicama Skupštine vodi se zapisnik. Zapisničara i ovjero-vača zapisnika bira Skupština za svako zasjedanje.

Član 25.

Skupština donosi Statut, rješava o prijedlozima za izmjene i dopune Statuta, odlučuje o visini članarine, utvrđuje program rada, usvaja izvještaje o radu Društva i o finansijskom poslovanju, odlučuje o načinu izbora i broju članova Izvršnog odbora (predsjednika, potpredsjednika, blagajnika i ostale) i Nadzornog odbora, rješava o prijedlozima i žalbama članova Društva i ostalim pitanjima koja su na dnevnom redu. Skupština bira delegate za Skupštinu Saveza društava za primijenjenu lingvistiku Jugoslavije, bira delegate u odgovarajuće organizacije, institucije i interesne zajednice.

Član 26.

Skupština odlučuje punovažno ako je prisutno više od polovine članstva, a odluke donosi dvotrećinskom većinom ukupnog broja prisutnih članova.

Član 27.

Izvršni odbor je izvršni organ Skupštine i on odgovara Skupštini za svoj rad, a između dva zasjedanja Skupština radi na osnovu zaključaka Skupštine.

Mandat člana Izvršnog odbora traje dvije godine i može se ponoviti samo jedanput uzastopno.

Član 28.

Izvršni odbor ima sljedeća prava i obaveze:

- donosi opšta akta Društva koja su mu data u nadležnost,
- provodi odluke, smjernice i program koji utvrdi Skupština,

- priprema i saziva Skupštinu,
- obrazuje komisije,
- predlaže delegate za učestvovanje u društvenim organima i organizacijama,
- prati izvršenje planova,
- vodi brigu o informisanju članstva,
- stara se o zakonitosti rada,
- priprema izvještaje i podnosi ih Skupštini,
- obavlja i druge poslove koji su mu dati u nadležnost odlukom Skupštine.

Član 29.

Izvršni odbor radi u sjednicama. On punovažno rješava ako je prisutna većina članova, a odluke donosi većinom glasova ukupnog broja njegovih članova.

Sjednica Izvršnog odbora se može održavati i van sjedišta Društva.

Član 30.

Organi i izabrani delegati odgovaraju za svoj rad Skupštini Društva.

Član 31.

Skupština bira Nadzorni odbor od tri člana. Nadzorni odbor bira iz svoje sredine predsjednika.

Član 32.

Nadzorni odbor vrši kontrolu finansijskog poslovanja Društva i najmanje jednom godišnje podnosi izvještaj.

IV. ZADACI U OBLASTI NARODNE ODBRANE I DRUŠTVENE SAMOZAŠTITE

Član 33.

Društvo izvršava odgovarajuće obaveze predviđene Zakonom o narodnoj odbrani i odlukama i naredbom nadležnih organa.

Dužnost svakog člana Društva je da učestvuje aktivno u borbi protiv svega što je strano socijalističkim samoupravnim odnosima radi ostvarivanja društvene samozaštite.

V. FINANSIJSKA SREDSTVA DRUŠTVA

Član 34.

Finansijska sredstva Društva su:

- članarina

- prihodi od sopstvenih aktivnosti Društva,
- sredstva koja dodjeljuje SIZ za obrazovanje, SIZ za naučni rad SR BiH, kao i druge zainteresovane institucije i druge društvene organizacije,
- pokloni,
- zavještanja.

VI. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 35.

Tumačenje odredaba ovog Statuta daje Skupština Društva.

Član 36.

Društvo prestaje sa radom ako to odluči Skupština ili po odluci nadležnog organa. U slučaju prestanka rada Društva o njegovoj imovini odlučuje Skupština.

Član 37.

Statut Društva stupa na snagu danom usvajanja na Skupštini. Izmjene i dopune Statuta može vršiti samo Skupština.

Član 38.

Ovaj Statut je usvojen na konstituirajućem zasjedanju Skupštine 2. aprila 1976. godine u Sarajevu.

Predsjednik Društva za primijenjenu
lingvistiku BiH

Dr Srđan Janković, s. r.